

Forsideark Eilert Sundt-oppgave

Navn: Maha Kahin og Sophie Weisshaar

Veileders navn: Jonas Rosenvold

Tittel på oppgaven: Endring av hverdagslivet etter den økende terrortrusselen i Europa

Skole: Kristiansand katedralskole Gimle

Klasse: 2/3SOSD Sosiologi og sosialantropologi

Endring av hverdagslivet etter den økende terrortrusselen i Europa

EILERT SUNDT-OPPGAVE

Maha Kahin og Sophie Weisshaar | vår 2019

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3-5
Tidligere forskning.....	5
Metode.....	6-7
Presentasjon av data.....	7-13
Drøfting knyttet til underproblemstillinger og hovedproblemstilling.....	13-18
Drøfting av hypoteser.....	18-21
Feilkilder.....	21
Litteraturliste.....	22

Innledning

Siden januar 2015 har det skjedd nesten tjue terroraksjoner i europeiske storbyer.¹ 564 mennesker har blitt drept.² Mennesker i hele verden har fulgt med på nyhetene og erfart om hendelsene. Sosiale medier og massemedia har i de siste årene rapportert om den økende terrortrusselen fra terrororganisasjoner.³ Islamistiske ekstremister har stått bak mange av terrorangrepene som har skjedd i Europa i løpet av de siste årene. Terrororganisasjonen Islamsk Stat har hyppig erklært at de står bak angrepene.⁴

I 2011 opplevde Norges befolkning terror basert på en høyreekstrem ideologi.⁵ Hendelsene foran regjeringkvartalet og på Utøya har preget hele nasjonen.

---

¹ "Terrorangrep i Europa: 564 drept siden det", *Nettavisen*, sist endret 18.08.17, lastet ned 07.02.19 <https://www.nettavisen.no/nyheter/utenriks/terrorangrep-i-europa-564-drept-siden-2015/3423364787.html>

² "Terrorangrep i Europa: 564 drept siden det", *Nettavisen*, sist endret 18.08.17, lastet ned 07.02.19 <https://www.nettavisen.no/nyheter/utenriks/terrorangrep-i-europa-564-drept-siden-2015/3423364787.html>

³ Helge Carlsen, Ola Mjaaland og Olav Døvik, "Fortsatt sannsynlig med forsøk på terror i Norge", i *NRK*, sist endret 27.06.17, lastet ned 07.02.19, <https://www.nrk.no/norge/fortsatt-sannsynlig-med-forsok-pa-terror-i-norge-1.13577917>

⁴ "Terrorangrepene i Europa", *Abcnyheter*, sist endret 04.06.17, lastet ned 07.02.19, <https://www.abcnyheter.no/nyheter/verden/2017/06/04/195307225/terrorangrepene-i-europa>

⁵ Leif Stang, Marte Ericsson Ryste, Olav Njølstad, Nils Olav Refsdal og Freja Ulvestad Kärki, "Terrorangrepene i Norge 22. juli 2011", sist endret 18.12.18, lastet ned 07.02.19. https://snl.no/terrorangrepene_i_Norge_22._juli_2011

I Norge har den økende terrorfaren blant annet ført til politibevæpning.⁶ På Karl Johans gate i Oslo har betongblokker og store metalliske blomsterkasser blitt plassert for å hindre kjøretøy å kjøre ut i folkemengder.⁷

I denne oppgaven skal vi finne ut om, og eventuelt i hvilken grad mennesker har blitt påvirket av den økende terrortrusselen i Europa som har oppstått i løpet av de siste fem årene. Til dette har vi valgt ut følgende problemstilling: *På hvilken måte har det økende terrortrusselen i Europa påvirket menneskers hverdagsliv på Sørlandet?*

For å kunne svare på den overordnede problemstillingen har vi skrevet noen underproblemstillinger:

Er mennesker redde for at terror skal skje i lokalområdet?

Dette området handler om i hvilken grad mennesker på Sørlandet faktisk er redde for terror og tenker at det er realistisk at terror kan oppstå her vi bor. Hverdagslivet foregår i individets lokalområder, derfor er det en interessant problemstilling i forhold til oppgaven.

Har mennesker foretatt endringer av dagligdagse rutiner eller planlegging av fremtid på grunn av økt terrortrussel?

Om sørlendinger har foretatt endringer av rutiner og eller planlegging på grunnlag av frykt er veldig sentralt for oppgaven. Eventuelle endringer eller unngåelser vil si oss

---

⁶ Leif Stang, Marte Ericsson Ryste, Olav Njølstad, Nils Olav Refsdal og Freja Ulvestad Kärki, "Terrorangrepene i Norge 22. juli 2011", sist endret 18.12.18, lastet ned 07.02.19.
https://snl.no/terrorangrepene_i_norge_22_juli_2011

⁷ "Disse blomsterkassene skal hindre terror på Karl Johan", TV2, sist endret 06.12.17, lastet ned 07.02.19,
<https://www.tv2.no/a/9474999/>

mye om befolkningen på Sørlandet reaksjoner i møte med den økende terrortrusselen. Både spørreundersøkelse og intervju av individer kan gi oss relevante svar i denne settingen.

Er terskelen blitt lavere for å mistenkeliggjøre og føler flere seg mistenkeliggjort?

Denne underordnede problemstillingen har vi valgt for å se om noen opplever at den økte terrortrusselen ikke fører til frykt, men til mistenkeliggjøring av enkelte individer som for eksempel har en annen kultur eller religiøs bakgrunn enn majoriteten.

I tillegg har vi laget følgende hypoteser:

- Mennesker har unngått store arrangementer grunnet økende terrortrussel.
- Muslimer føler seg i større grad mistenkeliggjort.

For å finne svar på alle problemstillingene skal vi både bruke kvantitative undersøkelser/analyser. Vi skal utføre en spørreundersøkelse.

Tidligere forskning

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har i 2017 foretatt en undersøkelse i forhold til terror og frykt.⁸ I den kom det frem at 35% av befolkningen er bekymret for at Norge kan bli rammet av terrorangrep i løpet av de neste fem årene.⁹ Dessuten

---

⁸Paal Wergeland og Eline Buvarp Aardal, "DSB-undersøkelse: Nordmenn frykter terror mest", i NRK, sist endret 06.02.17, lastet ned 14.02.19, https://www.nrk.no/norge/dsb-undersokelse_-nordmenn-frykter-terror-mest-1.13362972

⁹Paal Wergeland og Eline Buvarp Aardal, "DSB-undersøkelse: Nordmenn frykter terror mest", i NRK, sist endret 06.02.17, lastet ned 14.02.19, https://www.nrk.no/norge/dsb-undersokelse_-nordmenn-frykter-terror-mest-1.13362972

kommer det frem at befolkningen generelt er mer bekymret for terror nå enn tidligere.¹⁰ De siste tre tiårene er 400 turister blitt drept i terrorangrep. I en forskningsundersøkelse utført av InFact, kom det frem at hver tredje nordmann mener at terrorfrykten har påvirket ferieplanene.¹¹

Det er gjort lite forskning på terror og endringer av rutiner.

Metode

For å samle inn primærdata slik at vi kan knytte våre funn til hypoteser og problemstillinger har vi utformet en spørreundersøkelse. Vi har altså brukt en kvantitativ metode. Vi brukte *QuestAlyse* for å lage en spørreundersøkelse bestående av 15 spørsmål. Avkrysningsoppgaver dominerte, men vi ønsket også å ha noen spørsmål med åpne felt slik at deltakerne kunne komme med egne tanker og innspill. Undersøkelsen ble delt på ulike plattformer og etter nesten en uke hadde vi fått inn 688 svar og låste undersøkelsen.

Siden vi ikke spurte om personers alder og kjønn (basisspørsmål) kan vi ikke være sikker på hvem som har svart, og siden undersøkelsen ble delt mye på Itslearning vil elever nok være den dominerende deltakergruppen. Vi delte også undersøkelsen på Facebook, dette har nok bidratt til mer kvalitetssikring. Til tross for det høye deltakerantallet er svarene vi fikk inn ikke representative for befolkningen på Sørlandet.

---

¹⁰Paal Wergeland og Eline Buvarp Aardal, "DSB-undersøkelse: Nordmenn frykter terror mest", i NRK, sist endret 06.02.17, lastet ned 14.02.19, https://www.nrk.no/norge/dsb-undersokelse_-nordmenn-frykter-terror-mest-1.13362972

¹¹"En av tre nordmenn sier terror påvirker ferieplanene", i *Fædrelandsvennen*, sist endret 15.01.18, lastet ned 14.02.19, <https://www.fvn.no/nyheter/norgeogverden/i/XOOAn/En-av-tre-nordmenn-sier-terror-pavirker-ferieplanene>

Spørsmålene vi stilte var knyttet til underproblemstillingene og hypotesene. Senere laget vi kryssningstabeller for å få frem sammenhenger.

Presentasjon av data

I undersøkelsen spurte vi om deltakerne er redde for at terror kan skje i hverdagen deres. 212 stykker svarte "ja", mens 473 stykker svarte "nei". 1/3 er altså redde for at terror kan oppstå i deres hverdag.

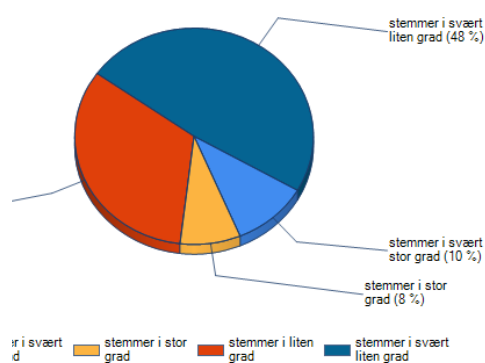
På følgende sirkulære diagram oppdager man at omtrent halvparten ikke er redde for at terror kan ramme

Er du redd for at terror kan skje i hverdagen din?

Ta stilling til følgende utsagn: "Jeg er redd for at terror skal kunne ramme meg i mitt lokalområde."

Ta stilling til følgende utsagn: ♦ Jeg er redd for at terror skal kunne ramme meg i mitt lokalområde.♦

dem i deres lokalområde.

33% mener at følgende utsagnet "Jeg er redd for at terror skal kunne ramme meg i mitt lokalområde" stemmer i liten grad.

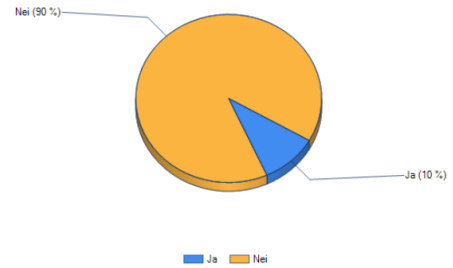
18% mener at utsagnet stemmer, deriblant 8% som synes det i stor grad.

I undersøkelsen hadde vi også et åpent spørsmål der deltakerne kunne fylle inn steder eller situasjoner der de er redde for at terror kan skje. Vi valgte dette spørsmålet for å få en oversikt over hvor menneskene frykter mest. Her dominerer svar som på skolen, på flyplasser, på konserter, store samlinger, på kjøpesentre, på nasjonaldagen og i storbyer.

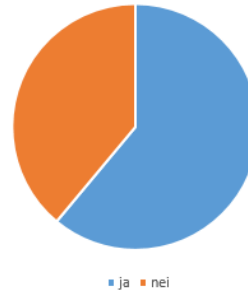
Har du noen gang blitt hjemme istedenfor å dra et sted på grunn av frykt for terror?

Har du noen gang blitt hjemme istedenfor å dra et sted på grunn av frykt for terror?

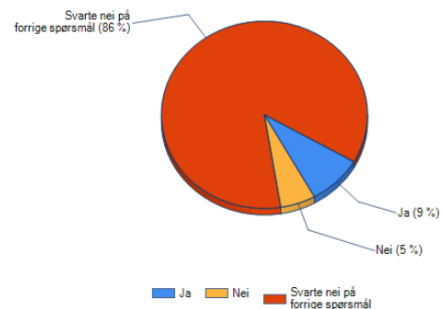
1 av 10 sier at de har blitt hjemme på grunn av frykt for terror. Etter dette hadde vi et oppfølgingsspørsmål.

Ble frykten forsterket av media?

Prosentfordelingen viser at 90% svarte at de ikke hadde blitt hjemme på grunn av frykt for terror. I det neste spørsmålet ble det spurt om terrorfrykten økte på grunn av mediet. Der hvor et av svaralternativene besto av "svarte nei på forrige spørsmål," for å kunne skille mellom dem som hadde svart ja og dem som hadde svart nei på utsagnet "har du noen gang blitt hjemme istedenfor å dra et sted på grunn av frykt for terror."

Dersom du svarte ja, ble frykten forsterket på grunn av media?

På oppfølgings spørsmålet tyder det dessverre på en feil kilde. For her skulle det nemlig vært 90% som skulle ha skrevet at dem svarte nei på forrige spørsmål. Her var det 86% som valgte det anbefalte alternativet. Dette er en feilkilde. Det vil si at 4% svarte enten ja eller nei, på et spørsmål som ikke gjaldt dem. Dette er en feilkilde.

Over halvparten sier at frykten deres ble forsterket på grunn av media.

Så spurte vi om andre faktorer enn media som er med på å gjøre at frykten blir forsterket. Spørsmålet var formulert på en måte slik at det var litt vanskelig å forstå det og noen av de som ikke har blitt hjemme på grunn av frykt for terror har også svart på spørsmålet. Likevel har vi fått inn noen interessante svar. Vi hadde et åpent spørsmål hvor respondentene kunne svare helt fritt. Her fikk vi noen interessante svar som vi velger å sitere, men som likevel ikke er representative:

- Fordi mange sprer falske rykter fordi mange tar det useriøst. *Jodel* er en app som sprer mye falsk terror frykt. En gang skrev de «Sandens bommes klokken 16» eller «Danskebåten kommer inn med mange bomber i ettermiddag og skal sprengne Kristiansand».
- Vi bor ellers i en ganske trygg by men med tanke på det som har skjedde på skolen i det siste har jeg tenkt mer og mer over terror og hvordan andre har det.

(Den sistnevnte er sannsynligvis en referanse til hendelsen som skjedde med fyrverkeri på KKG tidligere i år.)

Resultatene på spørreundersøkelsen viser at 92% ikke har endret på dagligdagse rutiner på grunn av frykt for terror. Det vil si at det likevel er 8% som har endret på dagligdagse rutiner. Av de 8% som svarte at de har endret på dagligdagse rutiner, fikk vi blant annet følgende svar:

- "Bare på få måter. Er mer obs med hvem som er rundt meg, er litt i forsvarsmodus ute blant mange folk."
- "Er obs på folkene rundt meg, ser alltid etter en rømningsvei ukjente plasser"
- "Jeg unngår å gå på senteret og tyr heller til nettsopping."

- "jeg tenker meg bedre om når jeg skal ut på kveldene, jeg tenker mer over hvor jeg går, og unngår å dra på arrangement der jeg tenker noe kan skje."
- "Oppsøker ikke mennesker som ikke kan språket eller er veldig forskjellig ut"
- "Går ikke ut på natten"

Disse svarene er heller ikke representative for helheten, men kun noen utvalgte som likevel kan være interessante innspill.

På spørsmålet "har du valgt vekk noen reisemål på grunn av frykt for at terror skal skje?" var det svaralternativ "nei" som dominerte. Der var det 61% som mente de ikke hadde valgt vekk noen reisemål. 39% har valgt vekk noen reisemål.

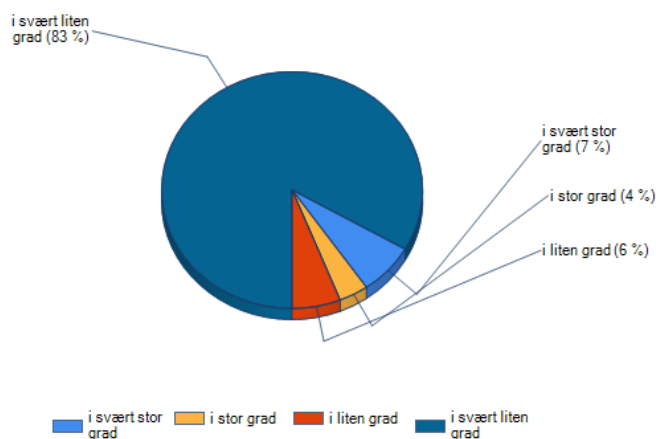

I følge resultatene er det 89% som ikke lar være å dra på konserter eller andre arrangementer

Det viste seg at det er svært få som har unngått å dra på konserter eller andre arrangementer på grunn av frykt for terror. Her er det hele 89% som har svart nei, mens det er 11% som har svart ja.

Har du noen gang opplevd en situasjon hvor det virker som om andre mistenker deg for å være en mulig terrorist?

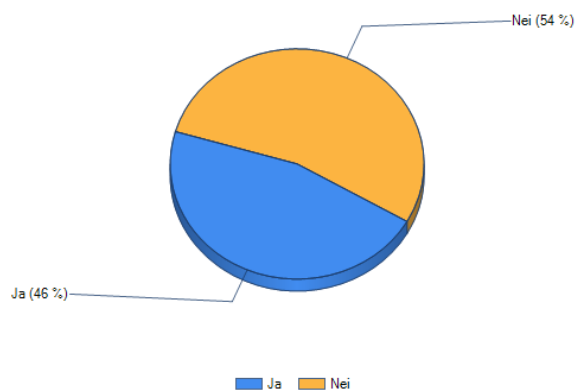

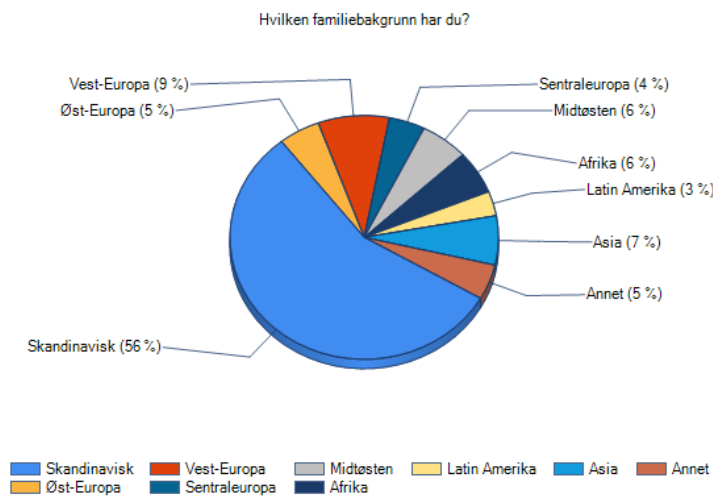
Da det ble spurt om de enkelte individene har opplevd å bli mistenkt for å være en mulig terrorist, var det "i svært liten grad," som var dominerende med

hele 83%. Likevel er det fortsatt 7% som har opplevd å bli mistenkt

Når det kommer til spørsmålet om noen har mistenkt andre har 46% svart ja, mens 54% svarte nei.

Har du noen gang mistenkt noen for å være truende basert på fordommer?

Det var mer enn halvparten av de som svarte på undersøkelsen som hadde en skandinavisk bakgrunn. Den

andre halvparten ble fordelt på ulike bakgrunner.

Drøfting knyttet til underproblemstillinger og hovedproblemstilling

Er mennesker redde for at terror skal skje i lokalområdet?

Definisjonen på terror er frykt. Terror er laget for å skape frykt. Media har i de siste tiårene dekket flere viktige hendelser innenfor terrorismen. Selv om terror ofte skjer i u-land, er det likevel land i Europa som har fått sterkeste reaksjoner innenfor media. Kanskje fordi terror i u-land er noe enhver kan forvente, og sånn er det bare. Men når

det først skjer i i-land, vekker det stor oppsikt i mediene. Historikeren Yuval Noah Harari har selv sagt "funksjonen vi medier har i terrorismens økosystem."¹² Journalisten Anders Hofseth har i et innlegg på NRK beta, forklart at terror ikke hadde vært det samme uten media. Han viser til denne ligningen her: "Ensom idiot bruker bil → kjører den inn i folkemengde → IS påtar seg æren for handlingen → media formidler bredt." Det er vanskelig å gjøre noe med de fleste andre faktorer, mener han, utenom mediedekningene. Terrorhandlingene er fæle, men om vi lar være å reagere sterkt på dem, er selve terrorhandlingene enkle. Han mener at det er mediene som forsterker frykten som disse terroristene vil at mennesker skal få.¹³

Ander Hofseth har et poeng. Likevel er det kun 31% av dem som svarte på spørreundersøkelsen, som er redd for at terror skal kunne skje i lokalområdet deres. Det er et lite tall, og viser at befolkningen i Sørlandet stort sett ikke frykter terror. Det var hele 473 personer ifra Sørlandet som da svarte at dem ikke var redd for terror. Sørlandet er en liten del av Norge, og Norge er en liten del av Europa igjen. Sjansen for terror er da sannsynligvis ikke særlig stor. Likevel kom det inn noen svar på hvor folk flest føler seg mest utsatt. Da var det steder som på kjøpesenteret, arrangementer og konserter som sto høyest. For kun tre uker siden, 20.jan 2019, holdt den britiske artisten, Geko, konsert i Oslo. Her var det noen få skudd som hadde blitt fyrt løs under konserten. Dette vekket opp frykt for en del mennesker som var til stedet. Det var ikke terror, men kun noen gutter fra Holmlia som hadde fyrt dem løs på hverandre. En slik hendelse kan få folk til å bli mer oppmerksom på terror. 22.mai 2017 skjedde det et terrorangrep under en konsert av den berømte sangerinnen, Ariana Grande. Nyhetene om terrorangrepet var å se overalt på nettet. En slik hendelse vekker oppsikt når en plutselig hører noen skudd. Det finnes fortsatt en del mennesker som kritiserer tanken om at terror skal kunne skje i lokalområdet. Bloggeren Erlend Skjetne, er en av de. Han siterer "...når folk påstår at dei er redde for islamsk terror i Norge, kan eg ikkje anna enn le. Eg treng ikkje ein gong å dra det

---

¹²Anders Hofseth, "Ville terroren vært like effektiv om media ikke dekket den like hardt?", i NRKbeta, sist endret 12. april 2017, lastet ned 07.02.19, <https://nrkbeta.no/2017/04/12/terrorens-medhjelpere/>

¹³ Anders Hofseth, "Ville terroren vært like effektiv om media ikke dekket den like hardt?", i NRKbeta, sist endret 12. april 2017, lastet ned 07.02.19, <https://nrkbeta.no/2017/04/12/terrorens-medhjelpere/>

opplagte argumentet om at det einaste terroråttaket på norsk jord i nyara tid, vårt utførd av ein man som nettopp hadde muslimer som si store frykt."¹⁴ Han argumenterer også for at selv om det skulle ha skjedd et terrorangrep i Norge, hadde det likevel vært få som hadde død. Og til sammenligning er det 135 mennesker som dør i Norge i trafikken. Det betyr likevel ikke at mennesker skal slutte å kjøre bil. Han nevner også til slutt at han ikke har lyst til å bruke hele livet sitt på å gå rundt og være redd, spesielt ikke for andre mennesker som sjeldent vil han vondt. Dette samsvarer så med de 69% fra Sørlandet som da mente at dem ikke frykter terror i lokalområdet sitt. Sjansen er såpass liten.

Når det kommer til hvem som er redd for terror og hvem som ikke er, er det ikke alltid media har skylden. I undersøkelsen ble det spurt om grunnen til at folk er redde for terror har basert seg på mediedekkingene. Her var det 9% som svarte ja og 5% som svarte nei. Resten sa at dem ikke var redde for terror. Det vil si at til de få som svarte at dem var redde for terror, er det 5% som har personlige grunnen til å frykte.

Har mennesker foretatt endringer av dagligdagse rutiner eller planlegging av fremtid på grunn av økt terrortrussel?

Mennesker på Sørlandet ser ut til å være lite påvirket av terrortrusler. Det var hele 90% som svarte at de aldri har blitt hjemme istedenfor å dra til et spesielt sted, på grunn av frykt for terror. Likevel var det 10% som vil si nesten 60 personer av de som ble med i undersøkelsen, som har gjort en slik endring. Da det ble spurt om hvilke plasser de hadde unngått ble det sagt steder som flyplasser, byen på nasjonaldagen og kjøpesenteret når det er en spesiell dag. I tillegg til det er det 92% som har sagt at de ikke har endret dagligdagse rutiner på grunn av frykt. Dette kan si oss noe om at folk vanligvis ikke utfører handlinger som kan utsette dem for terror. For eksempel er det sannsynlig få i Norge som har tenkt å reise til Syria på ferie, og derfor også få som ikke reiser slike ruter på grunn av terror. Likevel kan dette ramme familier som opprinnelig er fra Syria. De kan ikke lenger besøke landet sitt, og det kan ha

---

¹⁴Erlend Skjetne, "Kan vi stogge terrorismen ved å setja opp steinblokker i enda av gågata?", i Framtida, sist ednret 03.10.17, lastet ned 19.02.19

<https://framtida.no/2017/10/03/ingenting-a-vera-redd-for>

påvirkning for dem. Alt i alt er det dominerende svaret at folk på Sørlandet generelt ikke endrer på dagligdagse rutiner.

Selv om 90% fra Sørlandet i undersøkelsen sa at dem ikke har endret noe på dagligdagse rutiner, er det likevel 39% som mener at dem har valgt vekk noen reisemål på grunn av frykten. Dette sier oss ikke noe om hvordan folk har endret seg i lokalområdet vårt, men mer om at Nordmenn mener det ikke er like trygt i andre land. En storby som London er kun to timer unna, likevel er sjansen for terror mye større der enn den er i Norge. Det er da fort gjort å ikke ville feire nyttårsaften sin ute på byen i store menneske flokk.

I undersøkelsen kom det en del svar på frykt for terror på nasjonaldager. Om noen av de 10% har latt vær å gå ut på nasjonaldagen er uklart å si. På 17.mai 2017 hadde Politiet i Agder økt bemanningen sin mer enn det som var normalt. Likevel ønsket ikke politiet å spre terrorfrykt på nasjonaldagen.¹⁵ Dette går i et med det journalisten Anders Hofseth tok opp tidligere nevnt. Her vil ikke det lokale politiet spre nasjonalfrykt på en dag som skal være full av glede. Slik vi vet i ettertid skjedde det heldigvis ingenting 17.mai 2017. Det kan være betryggende å ha flere politimenn ute, men også skape nysgjerrighet og frykt for at noe kan skje. Stabssjef Bård Austad sier at nasjonaldagen samler veldig mye mennesker. Dagen er dessverre ikke fri for trusler, og det må de ta hensyn til.¹⁶ Selv om det enkelt individet ikke utfører endringer for frykt for terror, tar likevel samfunnet stilling til. Stabssjefen nevner også at det allerede er bestemt at de skal styrke beredskapen i de største byene. Han tilføyer at det ikke er sikkert de vil synes, men at de skal være der. Dette er en betryggende nyhet for befolkningen i Sørlandet, selv om de ikke er redde for at terror skal ramme lokalområdet.

---

¹⁵Terje Sellevold, Kjell Pedersen, "Mer politi 17. mai på grunn av terrorfrykt", i NRK, sist endret 03.05.17, lastet ned 19.02.19,
<https://www.nrk.no/sorlandet/mer-politi-17.-mai-pa-grunn-av-terrorfrykt-1.13498613>

¹⁶ Terje Sellevold, Kjell Pedersen, "Mer politi 17. mai på grunn av terrorfrykt", i NRK, sist endret 03.05.17, lastet ned 19.02.19,
<https://www.nrk.no/sorlandet/mer-politi-17.-mai-pa-grunn-av-terrorfrykt-1.13498613>

Er terskelen blitt lavere for å mistenkeliggjøre og føler flere seg mistenkeliggjort?

Hvem er terroristene? Er det han blonde, med blå øyne og lys hud, eller er det mannen med de store, svarte brynene, mørkt hår, og gyldenbrun hud? Det er aldri noe riktig svar på hvem terroristene er, eller fasit på hvordan de ser ut. Men det som er sikkert er at enhver av oss har en tanke om hvordan utseendet kan være. Opp gjennom årene har det vært flere kontroller på flyplasser, landegrenser og også danskebåten. Dette er en grei måte å holde samfunnet trygg på. Likevel er det noen som kan oppleve å bli sjekket litt for nøye. En morgen i Januar var det en utenlandsk gutt sammen med sin etnisk norske kompis som kom på en buss, på vei til skolen. De begge hadde trykket busskortet sitt inntil knappen. Dette fikk ikke bussjåføren øye på, og ba dem begge komme frem og trykke igjen. Det viste seg at de begge hadde busskort. Likevel tok

Resultat

Har du noen gang opplevd en situasjon hvor det virker som om andre mistenker deg for å være en mulig terrorist?	Hvilken familiebakgrunn har du?									Total
	Skandinavisk	Øst-Europa	Vest-Europa	Sentraleuropa	Midtøsten	Afrika	Latin Amerika	Asia	Annet	
i svært stor grad	1.60%	-	-	-	21.43%	10.00%	-	-	9.09%	2.51%
i stor grad	1.33%	20.00%	-	-	28.57%	5.00%	-	14.29%	-	2.92%
i liten grad	3.47%	10.00%	7.41%	14.29%	14.29%	35.00%	-	21.43%	-	6.05%
i svært liten grad	93.60%	70.00%	92.59%	85.71%	35.71%	50.00%	100.00%	64.29%	90.91%	88.52%
Total	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

den utenlandske gutten det veldig til seg. Han klarte ikke å la det gå, og snakket om det de neste to busstoppene bussen passerte. Den norske kompisen prøvde å roe han ned, og sa at det ikke var noe stort. Den siste setningen han sa før han lot det gå var: "Nei, jeg er bare lei."

Analyse av undersøkelsen viser at 83% føler at de har blitt mistenkeliggjort i svært liten grad. Der 7% sier de har blitt det i svært stor grad. De andre 10% er fordelt på i

stor grad med 4% og i liten grad med 6%. Det som var interessant å se var at da spørsmålet ble snudd om, viste det seg at hele 46% selv har mistenkt andre. Mens 54% ikke har det. Her var svarene nok så jevnt. En annen ting som er interessant er å se på hvilke bakgrunn de som svarer kommer ifra. Halvparten av de som tok undersøkelsen var etnisk skandinavisk, men den andre halvdel ble fordelt på mange ulike bakgrunner.

Her ser vi at 93% som har blitt mistenkeliggjort i svært liten grad, er skandinaviske. Der hvor 1,6% har blitt mistenkt i svært stor grad. Midtøsten dominerer svarene i "i svært stor grad," med 21,43% og "i stor grad," med 28,57%. Det vil si hele 50% av de som var fra Midtøsten har opplevd å bli mistenkeliggjort. Selv om tallene er store, vil vi merke oss at det ikke var mange fra Midtøsten som tok undersøkelsen.

Svarene viser oss at det er mye lettere å mistenkeliggjøre enn å bli mistenkeliggjort. Likevel er det feil å si. Om alle lettere mistenkeliggjør, vil det si at like mange blir lettere mistenkeliggjort. Det er bare snakk om du selv merker det. I et land som Norge er det ikke ofte en møter på rasisme. Likevel kan vi ikke si at det ikke er der. En er generelt ikke like åpne om det i forhold til andre land.

Dagsavisen mener muslimhetsen har blitt mindre nå enn etter terrorangrepet mot Norge 22.juli 2011. "Jeg tror folk nå har forstått at det er stor forskjell på en terrorist og en helt vanlig muslim," sier Yousef Assidiq, ifølge dagsavisen.¹⁷ Det at det eneste terrorangrepet i Norge i nyere tid, ble utført av en Nordmann er et godt motbevis på fordommer en kan ha for utlendinger.

---

¹⁷Nina Johnsrud, "Mindre mistenkeliggjøring nå", i *Dagsavisen*, sist endret 05.11.14, lastet ned 20.02.19 <https://www.dagsavisen.no/innenriks/mindre-mistenkeliggjoring-na-1.287742>

Drøfting av hypoteser

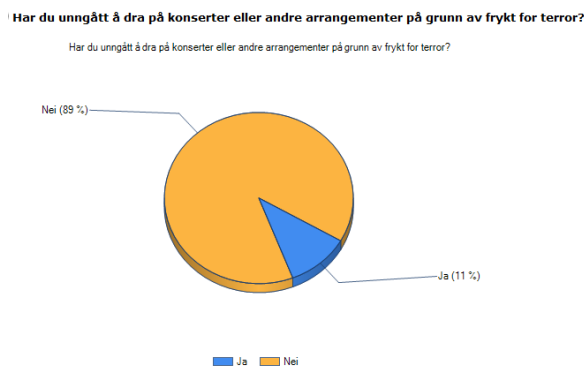
Før vi begynte med forskningsarbeidet hadde vi kommet frem til følgende to hypoteser.

1. *Mennesker har unngått store arrangementer grunnet økende terrortrussel.*
2. *Muslimer føler seg i større grad mistenkeliggjort.*

Hypotesene laget vi ut ifra fenomener eller tanker som vi hadde gjort oss tidligere.

1. Mennesker har unngått store arrangementer grunnet økende terrortrussel.

I spørreundersøkelsen svarte 89% av de spurte at de ikke har unngått å dra på konsert eller andre arrangementer på grunn av frykt for terror. Kun 11% har unngått arrangementer på grunn av terrorfrykt. Dette var færre enn det vi hadde forventet. Dermed kan vi avkrefte hypotesen vår.

Selv om majoriteten av de spurt ikke har unngått noen arrangementer utelukker det ikke en økt frykt for terror.

I Aftenpostens artikkel "Fersk undersøkelse: Slik endrer terrorfrykten reisevanene våre" kommer det frem at reisende generelt følger mer med på retrettmuligheter og nødutganger.¹⁸ Ifølge Europeiskes Reiseundersøkelse fra 2017 hadde var det kun 29% som var oppmerksomme på nødutganger i 2016, mens det var 43% som var på utsikt i

¹⁸Camilla Flaatten, Elise Rønnevig Andersen, "Fersk undersøkelse: slik endrer terrorfrykten reisevanene våre", i *Aftenposten*, sist endret 13. 07.17 lastet ned 20.02.19, <https://www.aftenposten.no/reise/Fersk-undersokelse-Slik-endrer-terrorfrykten-reisevanene-vare-10377b.html>

2017.¹⁹ Det viser altså at selv om det ikke forekommer unngåelser i økende grad ifølge vår kvantitative undersøkelse har flere skjerpet oppmerksomhet.

2. Muslimer føler seg i større grad mistenkeliggjort.

For å bekrefte eller avkrefte denne hypotesen har vi krysset følgende spørsmål:

"Hvilken familiebakgrunn har du?"

og "Har du noen gang opplevd en situasjon hvor det virker som om andre mistenker deg for å være en mulig terrorist?".

Majoriteten av muslimene i Norge er innvandrere, flyktninger, asylsøkere fra den muslimske verden eller deres

etterkommere.²⁰ Med andre ord, er det få etnisk norske som rekrutterer til Islam. Dette er grunnen til at vi koblet sammen det å bli mistenkt med hvilken familiebakgrunn deltakerne har.

Resultat

Har du noen gang opplevd en situasjon hvor det virker som om andre mistenker deg for å være en mulig terrorist?	Hvilken familiebakgrunn har du?									Total
	Skandinavisk	Øst-Europa	Vest-Europa	Sentraleuropa	Midtøsten	Afrika	Latin Amerika	Asia	Annet	
i svært stor grad	1.60%	-	-	-	21.43%	10.00%	-	-	9.09%	2.51%
i stor grad	1.33%	20.00%	-	-	28.57%	5.00%	-	14.29%	-	2.92%
i liten grad	3.47%	10.00%	7.41%	14.29%	14.29%	35.00%	-	21.43%	-	6.05%
i svært liten grad	93.60%	70.00%	92.59%	85.71%	35.71%	50.00%	100.00%	64.29%	90.91%	88.52%
Total	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

Ut ifra våre data ser man at det kun er 1,6% av de med skandinavisk familiebakgrunn som har følt å bli mistenkeliggjort i svært stor grad. Ser man på tallet fra de med familiebakgrunn fra Midtøsten og fra Afrika svarte henholdsvis 21,4% og 10% det samme alternativet. Religionen Islam oppsto og vokste frem i Midtøsten.²¹ Samtidig

¹⁹Camilla Flaatten, Elise Rønnevig Andersen, "Fersk undersøkelse: slik endrer terrorfrykten reisevanene våre", i *Aftenposten*, sist endret 13. 07.17 lastet ned 20.02.19, <https://www.aftenposten.no/reise/Fersk-undersokelse-Slik-endrer-terrorfrykten-reisevanene-vare-10377b.html>

²⁰Kari Vogt, "Islam i Norge", i *Store Norske Leksikon*, sist endret 27.12.18, lastet ned 20.02.19, https://snl.no/islam#-Islam_i_Norge

²¹Dag Leerand, "Midtøstens historie", i *Store Norsk Leksikon*, sist endret 12.07.18, lastet ned 20.02.19, https://snl.no/Midt%C3%B8stens_historie

er Islam en vidt utbredt religion i Afrika.²² Dermed er sannsynligheten betydelig større for at personer med familiebakgrunn fra overnevnte steder er muslimer.

Derfor kan vi bekrefte denne hypotesen.

Feilkilder

Når man driver forskningsarbeid vil man alltid oppdage ulike feilkilder ved fremgangsmåte og undersøkelser.

I vår kvantitative undersøkelse fikk vi inn 688 svar. Noen av spørsmålene skulle besvares via et åpent felt. Her fikk vi inn en rekke svar som vi betrakter som useriøse og som ikke hadde relevans for oppgaven, dermed var det vanskeligere å trekke ut det viktige og betydningsfulle for oppgaven. Vi fikk mest informasjon av spørsmålene med ulike alternativer. Derfor skulle vi ha laget en undersøkelse med flere multiple choice-spørsmål.

En annen mulig feilkilde kan være at mottakerne ikke utgjør en god representativ gruppe for befolkningen på Sørlandet. Undersøkelsen ble stort sett delt ut til elever, men også delt på andre plattformer som Facebook. Derfor er det sannsynlig at elever er av den dominerende deltakergruppen. Dessuten burde vi ha spurt om alder og eventuelt kjønn i undersøkelsen. Da ville vi ha fått en oversikt over hvem som har svart. Siden vi ikke hadde hensikt å finne ulike tendenser knyttet til kjønn eller alder valgte vi dessverre bort slike spørsmål.

Dessuten kan det være vanskelig å trekke konklusjoner kun ut ifra en kvantitativ undersøkelse. En annen forskningsmetode eller intervju som et supplement hadde kanskje påvirket resultatet og konklusjoner.

---

²²"Religioner i Afrika", Wikipedia, sist endret 21.09.18, lastet ned 20.02.19, https://no.wikipedia.org/wiki/Religioner_i_Afrika

Litteraturliste

- 1)"Terrorangrep i Europa: 564 drept siden det", *Nettavisen*, sist endret 18.08.17, lastet ned 07.02.19
<https://www.nettavisen.no/nyheter/utenriks/terrorangrep-i-europa-564-drept-siden-2015/3423364787.html>
- 2)"Terrorangrep i Europa: 564 drept siden det", *Nettavisen*, sist endret 18.08.17, lastet ned 07.02.19
<https://www.nettavisen.no/nyheter/utenriks/terrorangrep-i-europa-564-drept-siden-2015/3423364787.html>
- 3)Helge Carlsen, Ola Mjaaland og Olav Døvik, "Fortsatt sannsynlig med forsøk på terror i Norge", i *NRK*, sist endret 27.06.17, lastet ned 07.02.19, <https://www.nrk.no/norge/fortsatt-sannsynlig-med-forsok-pa-terror-i-norge-1.13577917>
- 4)"Terrorangrepene i Europa", *Abcnyheter*, sist endret 04.06.17, lastet ned 07.02.19,
<https://www.abcnyheter.no/nyheter/verden/2017/06/04/195307225/terrorangrepene-i-europa>
- 5)Leif Stang, Marte Ericsson Ryste, Olav Njølstad, Nils Olav Refsdal og Freja Ulvestad Kärki, "Terrorangrepene i Norge 22. juli 2011", sist endret 18.12.18, lastet ned 07.02.19.
https://snl.no/terrorangrepene_i_Norge_22._juli_2011
- 6)Leif Stang, Marte Ericsson Ryste, Olav Njølstad, Nils Olav Refsdal og Freja Ulvestad Kärki, "Terrorangrepene i Norge 22. juli 2011", sist endret 18.12.18, lastet ned 07.02.19.
https://snl.no/terrorangrepene_i_Norge_22._juli_2011
- 7)"Disse blomsterkassene skal hindre terror på Karl Johan", *TV2*, sist endret 06.12.17, lastet ned 07.02.19,
<https://www.tv2.no/a/9474999/>
- 8)Paal Wergeland og Eline Buvarp Aardal, "DSB-undersøkelse: Nordmenn frykter terror mest", i *NRK*, sist endret 06.02.17, lastet ned 14.02.19,
https://www.nrk.no/norge/dsb-undersokelse_-nordmenn-frykter-terror-mest-1.13362972
- 9)Paal Wergeland og Eline Buvarp Aardal, "DSB-undersøkelse: Nordmenn frykter terror mest", i *NRK*, sist endret 06.02.17, lastet ned 14.02.19,
https://www.nrk.no/norge/dsb-undersokelse_-nordmenn-frykter-terror-mest-1.13362972
- 10)Paal Wergeland og Eline Buvarp Aardal, "DSB-undersøkelse: Nordmenn frykter terror mest", i *NRK*, sist endret 06.02.17, lastet ned 14.02.19,
https://www.nrk.no/norge/dsb-undersokelse_-nordmenn-frykter-terror-mest-1.13362972
- 11)"En av tre nordmenn sier terror påvirker ferieplanene", i *Fædrelandsvennen*, sist endret 15.01.18, lastet ned 14.02.19,
<https://www.fvn.no/nyheter/norgeogverden/i/XOOAn/En-av-tre-nordmenn-sier-terror-pavirker-ferieplanene>

- 12) Anders Hofseth, "Ville terroren vært like effektiv om media ikke dekket den like hardt?", i NRKbeta, sist endret 12. april 2017, lastet ned 07.02.19,
<https://nrkbeta.no/2017/04/12/terrorens-medhjelpere/>
- 13) Anders Hofseth, "Ville terroren vært like effektiv om media ikke dekket den like hardt?", i NRKbeta, sist endret 12. april 2017, lastet ned 07.02.19,
<https://nrkbeta.no/2017/04/12/terrorens-medhjelpere/>
- 14) Erlend Skjetne, "Kan vi stogge terrorismen ved å setja opp steinblokker i enda av gågata?", i Framtida, sist endret 03.10.17, lastet ned 19.02.19
<https://framtida.no/2017/10/03/ingenting-a-vera-redd-for>
- 15) Cecilie Berntsen Jåsund og Syed Ali Shahbaz Akhtar, "Nå skal ikke elevene samle seg i skolegården når brannalarmen går", i NRK, sist endret 07.09.17, lastet ned 19.02.19,
<https://www.nrk.no/rogaland/na-skal-ikke-elevene-samle-seg-i-skolegarden-nar-brannalarmen-gar-1.13677752>
- 16) Cecilie Berntsen Jåsund og Syed Ali Shahbaz Akhtar, "Nå skal ikke elevene samle seg i skolegården når brannalarmen går", i NRK, sist endret 07.09.17, lastet ned 19.02.19, <https://www.nrk.no/rogaland/na-skal-ikke-elevene-samle-seg-i-skolegarden-nar-brannalarmen-gar-1.13677752>
- 17) Terje Sellevold, Kjell Pedersen, "Mer politi 17. mai på grunn av terrorfrykt", i NRK, sist endret 03.05.17, lastet ned 19.02.19,
<https://www.nrk.no/sorlandet/mer-politi-17.-mai-pa-grunn-av-terrorfrykt-1.13498613>
- 18) Terje Sellevold, Kjell Pedersen, "Mer politi 17. mai på grunn av terrorfrykt", i NRK, sist endret 03.05.17, lastet ned 19.02.19,
<https://www.nrk.no/sorlandet/mer-politi-17.-mai-pa-grunn-av-terrorfrykt-1.13498613>
- 19) Nina Johnsrud, "Mindre mistenkeliggjøring nå", i *Dagsavisen*, sist endret 05.11.14, lastet ned 20.02.19
<https://www.dagsavisen.no/innenriks/mindre-mistenkeliggjoring-na-1.287742>
- 20) Camilla Flaatten, Elise Rønnevig Andersen, "Fersk undersøkelse: slik endrer terrorfrykten reisevanene våre", i *Aftenposten*, sist endret 13. 07.17 lastet ned 20.02.19,
<https://www.aftenposten.no/reise/Fersk-undersokelse-Slik-ender-terrorfrykten-reisevanene-vare-10377b.html>
- 21) Camilla Flaatten, Elise Rønnevig Andersen, "Fersk undersøkelse: slik endrer terrorfrykten reisevanene våre", i *Aftenposten*, sist endret 13. 07.17 lastet ned 20.02.19, <https://www.aftenposten.no/reise/Fersk-undersokelse-Slik-ender-terrorfrykten-reisevanene-vare-10377b.html>
- 22) Kari Vogt, "Islam i Norge", i *Store Norske Leksikon*, sist endret 27.12.18, lastet ned 20.02.19,
https://snl.no/islam#-Islam_i_Norge

23)Dag Leerand, "Midtøstens historie", i *Store Norsk Leksikon*, sist endret 12.07.18, lastet ned 20.02.19
https://snl.no/Midt%C3%B8stens_historie

24)"Religioner i Afrika", Wikipedia, sist endret 21.09.18, lastet ned 20.02.19,
https://no.wikipedia.org/wiki/Religioner_i_Afrika